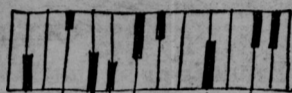

Expo Norr satsar stort

MUSIK I HANGAR

musik

Av Åke Brandel

JÄMTARNA lade sig en gång till med ovanan att rymma skogarna och flytta söderut. Människor till ett antal, som motsvarar en kyrksöcken försvann varje år. Alarm slogs och energiska motåtgärder inleddes. Strömmen stoppades.

Om myndigheterna når sitt mål skall folket snart inse att det lönar sig både materiellt och kulturellt att bo i Jämtland. Då vänder strömmen norrut.

Tecken på detta kommande under utgör årets vidgade Expo Norr, Östersunds varumässa, som 3-9 juli anordnas för sextonde gången. Skogs- och jordbruksmaskiner jämte bilar dominerar utomhus, TV-, radio- och köksapparater inomhus.

Musik och konst

DET MÄRKLIGA, vidgningen, består av en musikfest i Rikskonserter och Expo Norrs regi. Musikfesten går parallellt med varumässan. Samtidigt provas statens senaste kulturgiv, försöksverksamheten med riksutställningar av konst. Moderna museet ställer ut tavlor av 30 svenska och norska trettiotalismålare. De ackompanjerar ibland av elektronisk musik.

På scenen för Expoinvigningen framträdde landshövding Anders Tottie. Hans korta tal lämnade rum för ett längre, som hölls av hela landets kulturchef departementsrådet Roland Pålsson.

Herr Pålsson började tala om statens kulturpolitik i allmänhet och Östersunds musikfestspel — såsom uttryck för landets förbättrade kulturkommunikationer — i synnerhet. Han berörde till slut pressutredningen, som "vill hindra pressdöden i landsorten" och radioutredningen. Dessemellan sade han bland annat, att det väsentligaste inom kulturen måste ske i kommunerna, där skall kulturen manglas ut, medan staten svarar för stödet åt eliten och distribuerar dennas produkter.

103 filharmoniker

DE ANSVARIGA i och omkring Östersund har verkligen satsat på denna varu- och musikmässas framgång.

Ett lokalproblem var stort. Hit kom Stockholms filharmoniker med en spelstyrka på 103 personer. Var spelade de, jo i en av Jämtlands Flygflottiljs hangarer strax bortom Frösö kyrka. Uppfartsvägen till den konsertlokalen är säkert en av de magnifikaste i världen.

F 4:s chef överste Kjell Rasmusson beordrade fältövning. De flygande tunnorna rullades ut för översyn på plattan. 300 man bildade exercismässigt publikformationer när militärmusikkåren prövade akustiken inomhus. Översten lät fernissa hangargolvet. När det drog på de repeterande filharmonikerna tillkallades fältpolisen, som tätade luftspringorna med sandsäckar.

Den första konsertkvällen riste de isiga stormvindarna i hangarportarna. Utanför sågs en soldat med kulsprutepestol gå vakt. Inne rådde en sällsam feststämning. Publiken närmade sig tusen vid filharmonikernas första konsert, den var över tusen vid deras andra konsert.

DEN RUMÄNSKE gästdirigenten Sergiu Comissiona ledde båda orkesterkonserterna. Akustiken var genomgående mycket bättre än väntat.

Vid den första konserten kunde stegringarna i Blomdahls "Forma" ferritonans" och en svit ur Ravels "Daphnis et Cloé" framkalla en bedövande resonans i väggarna men den skadade inte. I svagare nyanser blev en distansverkan märkbar. Ändå lönade det sig för Sergiu Comissiona att arbeta med fina dynamiska valörer och en elastisk frasering i Schuberts femte symfoni.

Med en sevärd plastik formade Comissiona alla tre verken till bevingande hörddramatik.

120 spelmän

TILL NÄSTA ARS musikfest är det nödvändigt att förbindelserna mellan Rikskonserter och de jämtländska spelmännen fungerar bättre. Folkmusiken saknas helt på

programmen. Felet är spelmännens.

Länets spelmän, Heimbygdas spelmansförbund, ordnade under veckoslutet i Are en stor spelmansstämma med gäster bl a från Norge. Inalles var 120 spelmän i gång. Även den musikmässan var värd ett besök.

Det lynniga vädret drev spelare, — många med fiolen i plastpåse — och lyssnare in i Are folkskolas samlingsal där publiken trängdes ända upp på ribbstolarna.

Det var ingen tävling utan en uppspelning. I centrum satt spelmännens nestor, den 91-åriga Peter Sahlin, med sonen, konstnären Paul stående på den ena sidan och på den andra sonsonen, spelmannen och konsertviolinisten Salmo, som i höstas blev Aftonbladets Lyckostipendiat. Den gamle mannen drog stråken över fiolsträngarna lika säkert som historien om Sahlingården.

Underlig frånvaro

I KOLONN efter kolonn kom spelmännen in i salen, utanför spejande ensamma, väl inne i lag med alla de övriga.

Det väsentliga i vår spelmans-tradition förs vidare inte av spelmanslaget utan av solospelaren. Idag florerar solospelet åter. Mästaren Lapp Nils har efterföljare i flera led.

Heimbygdas spelmansförbund med sina 400 medlemmar är landets största länsförbund. Det är underligt att det inte hade skyndat till den största musikfest Jämtland skådat.

Tre generationer Sahlin, fr v Paul, Peter (91) och Salmo, Aftonbladets Lyckostipendiat hösten 1964.